

Ölüm ve Haşır

---

*İki taşın intizamla üst üste konulması bir fiildir. Bu **fiilin fâilsiz** olduğuna çocuklar dahi inandırılmaz. Böylece bir duvar yapıldığı takdirde, onun fâili hiç inkâr edilemez. Zira; fiil çoğaldıkça, fâilin büyüklüğü daha ziyade nazara çarpmıştır. Daha sonra diğer duvarlar, bölmeler, kapılar, pencereler de yapılarak bir ev meydana getirilse, artık bu evin fâilsiz olduğunu iddia eden adam, hayvan dahi olamaz.*

Aynı zat, böyle binlerce ev yaptığı takdirde, büyüklüğü bu eserlerin perdesi arkasında daha zahir olarak tezahür edecektir.

Bir hafızın harika bir sadâ ile Kur'an'dan bir aşr-ı şerif okuduğu söylense, o hâfızın dilsiz birisi olduğuna hiç kimse ihtimal vermez. Bunun aksine, o hâfızın böyle daha nice aşrıları ve hattâ Kur'ân-ı Kerîm'in umum sûrelerini okuyabilecek bir kemalde olduğuna hükmedebilir.

Aynı şekilde, Mimar Sinan'daki mimarlık san'atı da bir tek Selimiye yapmaktan çok daha büyüktür. O zat hayatta kalsa idi öyle nice Selimiye'ler, hattâ daha mükemmel camiler yapabilirdi.

İşte her bir zîhayat, hücre denilen taşlarla yapılmış birer ev, birer cami veya kâinat kitabından birer aşır mesâbesindedir. Bütün insanlar, hayvanlar ve nebatat yanında umum yıldızlara ve sair mahlûkata da bir anda tasarruf eden Sâni-i zülcelâl'in azametini ve kibriyâsını hakkıyla anlamamız mümkün olmamakla beraber, yukarıdaki misâllerin ışığı altında hiç olmazsa şu mânâyı derk ediyoruz:

O Kâdir-i Küllişey bu azametli fiilleri yapmakta nihayetsiz derecede büyük ve azizdir. O hâlde O'nun kudretinden, haşrı getirmek uzak görülemez. İnsanlar ölümü aynelyakîn bildikleri halde dirilmeyi hakkelyakin biliyorlar. Yani, bir insan, ölümü ancak diğer insanların veya nebatat veya hayvanatın ölümüyle biliyor. Bizzat kendi başından geçmediği için, hayatta kaldığı müddetçe ölümü ancak aynelyakîn bilebiliyor. Dirilmeyi ise hakkelyakîn biliyor. Çünkü bir defa başından geçti.

Bundan elli sene önce yokluk âleminde iken bugün var olan insan, öldükten sonra dirilmeyi aklen inkâr edemez.

Hissiyatına ve şeytana mağlup olup temerrüd edenler bahsimizden hariçtir.